

комунікація з учасниками освітнього процесу з будь-якої відстані, незалежно від місця знаходження.

Таким чином, використання інформаційно-комунікаційних технологій у вивченні технічної механіки сприяють розкриттю потенціалу здобувачів освіти, мотивують до навчання, розвивають навички самостійного пошуку інформації, відповідальності, творчого підходу до поставлених задач, логічного мислення та комунікації.

Список використаних джерел

1. Kademiia M. Yu., Shakhina I. Yu. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi [Information and communication technologies in the educational process]: Navchalnyi posibnyk. Vinnytsia, TOV «Planer». 2011. P. 220.
2. Tkachenko I.A., Krasnobokyі Yu.M. Zasoby IKT u pidhotovtsi maibutnoho vchytelia pryrodoznavstva [ICT tools in training a future science teacher]// Suchasni informatsiini tekhnolohii v osviti i nauksi : 3 Vseukr. nauk. Internet-konf., 26-27 bereznia 2021 r. : (zb. materialiv), Uman : Vizavi, 2021. P. 145-148
3. Shvachych H.H., Tolstoi V.V., Petrechuk L.M., Ivashchenko Yu.S., Huliiieva O.A., Sobolenko O.V. Suchasni informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii [Modern information and communication technologies]: Navchalnyi posibnyk, Dnipro : NMetAU, 2017. P. 230.

Сіткар С.В.

кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри машинознавства та транспорту
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Вітрук О.А.

викладач-методист Володимирського педагогічного
фахового коледжу імені Агатаангела Кримського
Волинської обласної ради

Зарічний А.П.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 015.38 «Професійна освіта (Транспорт)»
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ІНЖЕНЕРІВ- ПЕДАГОГІВ ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Повномасштабна війна росії проти України підкреслила надзвичайну важливість транспортного комплексу для нашої економіки та суспільства. З початком вторгнення загарбників на українську землю повністю припинилось повітряне сполучення зі світом, а також були заблоковані морські порти. Тому вся важка робота лягла на плечі автомобілістів та залізничників, які з перших днів війни допомогли мільйонам українців виїхати до сусідніх країн чи у більш безпечні регіони Вітчизни, врятувавши тим самим багатьом з них життя [8]. Транспортна інфраструктура чи не найпершою прийняла на себе удар повномасштабної війни, і досі ворог не зупиняє свої атаки на неї.

Як зазначає, віце-прем'єр-міністр з питань відновлення України – міністр розвитку громад, територій та інфраструктури, О. Кубраков: «Масштаби руйнувань транспортної інфраструктури вимагають нових підходів до відбудови. Прозорі та ефективні правила, максимальна цифровізація процесів посилять довіру громадськості та міжнародних партнерів до України, а також сприятимуть зростанню інвестицій та донорських внесків на відбудову» [7].

Тому, зважаючи на сучасну ситуацію в Україні, зазначене вище вимагає й нових підходів у професійно-педагогічній підготовці майбутніх інженерів-педагогів, які мають володіти сучасними технологіями навчання і виховання підростаючого покоління. Високоякісну підготовку таких фахівців мають здійснювати навчальні заклади з дотриманням

сучасних вимог до обсягів і рівня знань випускників, з урахуванням усього спектра їхньої майбутньої інженерно-педагогічної діяльності та здатності до співпраці в межах глобалізованої міжнародної транспортної мережі.

Адже, інженерно-педагогічна освіта є однією з суттєвих ланок державної системи освіти, що здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців інженерно-педагогічної діяльності. В умовах сьогодення вона повинна враховувати перспективи розвитку освіти, а також перспективи вдосконалення виробництва. Ці особливості зумовили необхідність інтеграції інженерно-технічних та психолого-педагогічних компонентів професійної підготовки.

Підготовка майбутнього інженера-педагога належить до проблем, які завжди актуальні, адже: зазнають змін соціально-економічні завдання суспільства (військовий стан, євроінтеграція, нові технології), виникають нові вимоги до підготовки підростаючого покоління, і це природним чином відображається в поглядах на систему професійної підготовки майбутніх фахівців. Зважаючи на це актуалізується і проблема вдосконалення професійної підготовки майбутнього інженера-педагога, бо від його знань та умінь, культури, педагогічної діяльності залежить рівень освіченості, вихованості та компетентності підростаючого покоління. Сучасна вища школа потребує творчо думаючого педагога, професійно компетентного фахівця, який володіє сучасними технологіями навчання і виховання.

Зокрема, на думку А. Джантімірова, інженерно-педагогічну підготовку можна визначити як спеціально організований процес спільної діяльності викладачів і студентів, спрямований на створення раціональних навчальних умов для підготовки педагогів різних освітніх рівнів і профілів, спроможних здійснювати соціально-професійну та виробничо-технологічну діяльність у закладах вищої освіти різних рівнів акредитації, а також у професійно-технічних навчальних закладах, навчально-курсівих комбінатах, школах та на виробництві [3]. У свою чергу, В. Кулешова, під інженерно-педагогічною підготовкою розуміє інтегрований процес формування в інженера-педагога професійних знань, умінь, навичок, особистісних якостей з метою застосування їх як у галузі інженерної діяльності, так і в педагогічній, що є результатом професійної компетентності фахівця [5].

У розробленій О. Коваленко концепції професійно-педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів України, зазначено, що професійно-педагогічна підготовка цих кадрів має розглядатися як система, що забезпечує формування компетентних фахівців цього профілю, які мають відповідати сучасним вимогам замовників на ринку праці [6]. До того ж, інженерно-педагогічна освіта повинна розглядатись як суспільно-економічний фактор розвитку економіки країни, бо саме вона націлена через систему професійної (професійно-технічної) освіти на відродження потенціалу робочої сили як одного з головних факторів розвитку виробництва.

Основними принципами запропонованої концепції інженерно-педагогічної галузі освіти є такі: а) інженерно-педагогічна освіта повинна бути вищою ланкою професійної освіти; б) інженерно-педагогічна освіта повинна мати ступеневу структуру та наскрізну підготовку кадрів, що включає всі рівні вищої освіти; в) інженерно-педагогічна освіта повинна базуватися на взаємодії законів педагогіки та законів розвитку виробництва; г) навчальні плани підготовки фахівців різного рівня повинні відповідати стандартам освіти та бути узгодженими, що дасть можливість здійснити безперервну підготовку фахівців; д) підготовка інженерно-педагогічних кадрів повинна бути поліфункціональною та базуватися на законах розвитку виробничої галузі та педагогічної науки [6].

Розглядаючи структуру методичної діяльності О. Коваленко [4] розкриває її через три взаємопов'язані блоки, які включають: 1) аналіз і створення проекту навчання; 2) реалізацію цього проекту; 3) контроль і корегування його з метою подальшого удосконалення. Саме блок

створення проекту навчання, на думку автора, і є методичною діяльністю, суть якої полягає в тому, що в ній проходить складна інтеграція психолого-педагогічної та інженерно-технічної діяльності.

Таким чином, аналіз наукових джерел із зазначеної проблеми дає змогу стверджувати, що успішна професійна діяльність інженера-педагога автотранспортного профілю залежить від професійної підготовки в закладі вищої освіти (ЗВО) та змісту і організації його самоосвіти. Адже, підготовка інженерів-педагогів в інженерно-педагогічних ЗВО, або на факультетах технічних і педагогічних університетів, має свою специфіку, різне освітнє середовище і можливості формування фахівців. У кожному з варіантів є свої переваги і недоліки. У разі навчання в професійно-технічному закладі освіти може страждати педагогічна і психолого-педагогічна складова професійної підготовки. Часто це супроводжується низькою професійною адаптивністю педагогів, які забезпечують інженерну підготовку. Ці викладачі добре знають дисципліни автотранспортної галузі, що викладаються, але, як правило, недостатньо уявляють собі освітню галузь, для якої готують інженерів-педагогів. Цілком очевидно, що цей факт сприяє зниженню якості підготовки фахівців [2].

До того ж зауважимо, що в процес підготовки фахівців у галузі автотранспорту включають такі аспекти як: організацію пасажирських і вантажних перевезень, логістику, управління роботою транспорту, транспортну безпеку, екологічні питання, інтелектуальні транспортні системи, технічне обслуговування, ремонт та діагностику транспорту. Тому, зважаючи на зазначене, інженерно-педагогічна освіта передбачає раціональну інтеграцію психолого-педагогічної та інженерно-технічної складових професійної підготовки. Можливість успішного здійснення професійної діяльності інженера-педагога прямо залежить від змісту й організації його професійної підготовки в закладі освіти [2].

Сучасна концепція професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі транспорту побудована на таких основних положеннях: спрямування на формування особистості фахівця, який був би конкурентоспроможним на вітчизняному та європейському ринку праці; створення належних умов для набуття творчого потенціалу, рефлексії власної діяльності, здатності особистості до неперервного саморозвитку на основі об'єктивних законів суспільства та природи, техніки і технологій з урахуванням екологічного та морального імперативів, гармонійного розвитку освіти, виробництва, суспільства і природи; необхідність урахування історичних здобутків у створенні моделі підготовки фахівців.

Зважаючи на зазначене вище, К. Гляненко, вважає, що ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців в галузі транспорту забезпечується реалізацією трьох взаємозв'язаних напрямів: перший – формуються професійні (інженерно-педагогічний цикл) знання майбутніх фахівців; другий – на основі певної виробничої функції визначаються типові завдання діяльності та формується необхідна система професійних умінь, яка, з одного боку, інтегрує набуті професійні знання з різних фахових дисциплін, а з іншого – зумовлює якість їхньої професійної діяльності в суспільстві; третій – на основі комплексу вмінь формується професіоналізм, компетентність майбутнього фахівця, досвід професійної діяльності [1, с. 160]. Тому, високоякісну підготовку таких фахівців мають здійснювати навчальні заклади з дотриманням сучасних вимог до обсягів і рівня знань випускників, з урахуванням усього спектра їхньої майбутньої інженерно-педагогічної діяльності та здатності до співпраці в межах глобалізованої міжнародної транспортної мережі.

Отже, аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми професійної підготовки фахівців транспортної галузі дає змогу зробити **висновок** про те, що готовність фахівців транспортної галузі до професійної інженерно-педагогічної діяльності передбачає педагогічні здібності, знання і вміння, необхідні для успішного виконання професійної діяльності; а також «налаштування» на здійснення цієї діяльності. Сьогодні, за насиченістю і темпами зростання кількості дорожньо-транспортних засобів різних видів Україна наближається до передових розвинутих країн світу. Проте, за рівнем розвитку й ефективністю функціонування, українська

автотранспортна галузь значно поступається традиційно автомобільним країнам, і досить вагомими причинами такого відставання є відсутність чіткої взаємодії між окремими гілками галузевої еліти (інженери, освітяни, науковці).

Список використаних джерел

1. Глянєнко К. Особливості професійної підготовки викладачів практичного навчання в галузі транспорту. Проблеми підготовки сучасного вчителя. №17, 2018. С. 157-162.
2. Горностаєва О., Кравченко Г. Підготовка інженерів-педагогів в інженерно-педагогічних закладах вищої освіти в Україні. URL : <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26086/1/27000c25-b74b-4c7b-90f2-77ccc2548001.pdf> (дата звернення: 12.04.2023).
3. Джантіміров А. Ю. Багаторівнева підготовка інженерно-педагогічних кадрів для професійно-технічних навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. Київ, 2007. 275 с.
4. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання: підручник для студ. вищ. навч. закл. Харків: Вид-во НУА, 2005. 360 с.
5. Кулєшова В. В. Формування пошуково-дослідницьких умінь майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. / Ін-т проф.-техн. освіти АПН України, Київ, 2007. 195 с.
6. Наукова школа «Методика професійного навчання. Інженерна педагогіка». URL: <https://science.uipa.edu.ua/nav-ua/scientific-schools/naukova-shkola-metodika-profesijnogo-navchannya-inzhenerna-pedagogika/> (дата звернення: 10.04.2023).
7. Як вітчизняний транспорт допоміг вижити українській економіці та її громадянам під час війни. URL: <https://www.unian.ua/economics/transport/yak-vitchiznyaniy-transport-dopomig-vizhiti-ukrajinskiy-ekonomici-ta-jiji-gromadyanam-pid-chas-viyni-12105600.html> (дата звернення: 08.04.2023).

У Юеюань

аспірантка,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
gorbaroman@gmail.com

ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА КОЛЕДЖІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ

У зв'язку із сучасними викликами необхідно кардинально змінити підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців. Особливо важливо по-новому підійти до формування іміджу у майбутніх журналістів, які матимуть доволі вагомий вплив на масову свідомість, формуватимуть стереотипи. Виходимо з того, що імідж є досить складним феноменом, в якому переплетені різноманітні фактори, однак головним стає комунікативна складова. Насиченість інформаційного середовища, в якому ми живемо сьогодні суттєво зросла, тому нині можемо спостерігати величезну й практично невичерпну лавину інформаційних повідомлень. Ще одним наслідком впливу масованого потоку інформації, яку активно продукують журналісти, став відхід від дотримання правил і традицій. Виходячи з цього, формування професійного іміджу майбутніх журналістів повинно посісти провідну роль під час організації освітнього процесу. З огляду на зазначене, необхідно виражено й цілеспрямовано проєктувати освітнє середовище у контексті формування професійного іміджу майбутніх журналістів, які навчаються в коледжі.

Наголосимо, що освітнє середовище навчального закладу передвищої освіти доцільно розглядати як простір, у якому відбуваються не лише процеси освіти, а й проходить цілеспрямоване виховання особистості майбутнього журналіста. Такий освітній простір має у продовж навчання здобувачів освіти розглядатися як глобальне середовище життєдіяльності та розвитку студентів, у якому діє певний сформований спосіб життя, а також функціонує динамічна система взаємопов'язаних педагогічних подій, що створюється зусиллями соціальних суб'єктів різного рівня (викладачами, студентам, адміністрацією коледжу,